

Les ruïnes de la Casa de València a Madrid

L'Opus i Franco, contra Lerma

Després d'una dècada d'inactivitat, la Casa Regional de València a Madrid és una autèntica ruïna. Plena de deutes, amb una pèrdua constant de socis, els franquistes que la utilitzaren com a club social i la Generalitat valenciana s'enfronten ara per recuperar-la.

El dia 2 de juliol de 1974, quedava inaugurada a Madrid la nova Casa de València, al carrer del Pintor Rosales, 58, al castís barri d'Argüelles. Havia passat alguns anys sense funcionar, després que la històrica Casa situada a la plaça de Santa Ana, fera fallida, i fóra objecte de desnonament, en no poder pagar ni els lloguers. Un préstec de la Caixa d'Estalvis de València, CAV, n'havia permès l'obertura. Vuit anys després, la Casa deixava de funcionar i es convertia en un niu d'humitat, pols, goteres i rates. En el més absolut abandonament. A hores d'ara la situació no ha variat.

Des del principi, un bon grapat de vells magnats de l'anterior règim s'havien donat cita a la Casa, tot formant un club amb una característica comuna: haver servit el *Caudillo* en el món de la construcció, i monsenyor Escrivà des de l'afiliació a l'Opus. Així, entre altres, en van ser socis fundadors: **Vicente Mortes Alfonso**, ex-ministre de l'Habitatge, ex-comissari del Pla de Desenvolupament amb **López Rodó**, actual conseller de Fenosa i president de Nestlé, SA; **Emilio Lamo de Espinosa y Enriquez de Navarra**, ex-governador civil de Màlaga acabada la guerra, *vieja guardia* i, el 1945, subsecretari del Ministeri d'Agricultura; **Fernando Herrero Tejedor**, ex-procurador en Corts franquistes, ex-membre de *los 40 de Ayete*, ex-ministre del Movimiento; **Salvador Pons Muñoz**, ex-comissari de la música, ex-director de RTVE i RNE; el cunyat del sempitern president de la Casa, **Fernando Alvarez-Ossorio y Sebastián**, **Alberto Martín Artajo**, ex-íntim col.laborador del cardenal **Herrera Oria**, president d'Acció Catòlica el 1939, ministre d'Afers Estrangers de 1945 a 1946, amic de **Hitler** i ex-conseller del Banc Exterior. Tots els citats, membres de l'Obra.

També en van ser socis, **Baltasar Rull Villar**, ex-alcalde franquista de València

i ex-cap de la Secretaria política del Movimiento el 1939; **Gabriel Solé Villalonga**, actiu de l'Opus, ex-procurador i sots-comissari del Pla de Desenvolupament i, així mateix, l'ex-cap local del Movimiento i alcalde de Benidorm durant 17 anys, **Pedro Zaragoza Orts**, ex-cap del sindicat vertical de la construcció a la província d'Alacant, on va ser president de la Diputació. Zaragoza va ser peça bàsica per a la consecució del préstec per a refundar la Casa, com a ex-cap de promoció de la Confederació Espanyola de Caixes d'Estalvi. **Luis Ezcurra**, ex-director franquista de RTVE-RNE a Prado del Rey, hi figurava igualment com a membre.

Davant aquesta cohort reaccionària, altres socis i visitants intentaven ventilar democràticament la Casa. No tant **Fernando Abril Martorell**, ex-macroministre d'Economia al primer govern d'UCD com **Jordi Garcia Candau**, **Josep Maria Maravall**, **Antoni Asunción**, **Cebrià Císcar**, **Manuel Vicent**, **Vicent Verdú**, **Antonio Ferrandis** (*Chanquete*), **Ricard Blasco**, **Francesc de Paula Burguera**, i, sobretot, el periodista **Alexandre Perales** i la historiadora **Fernanda Romeu**, a més de **Salvador Salort**, tebi renovador, que de fa anys continua en el càrrec de secretari.

HISTÒRIA D'UN DEUTE

El 1973, la Caixa d'Estalvis Provincial d'Alacant i la de València donaven un crèdit a la Casa Regional a Madrid d'uns vint milions de pessetes. Els interessos van fer pujar la xifra a prop del doble. Dissent anys després, encara no s'ha pagat i els socis no coneixen per a res la situació dels comptes. El deute actual, segons fonts de la Casa, se situa en uns trenta milions de pessetes. Avalistes d'aquest préstec (on la intervenció de **Pedro Zaragoza** i **Francisco Trénor Di-centa**, llavors consellers de la Caixa, va

ser fonamental) foren **Jaime Lamo de Espinosa**, **Mortes**, **Abril Martorell**, **Josep Melià**, el metge valencià **Candela** i el prestigiós psiquiatre **Juan José López Ibor**, a més del polèmic president **Alvarez Ossorio**.

Precisament va ser una constructora participada per Ossorio i altres franquistes la que es va encarregar d'alçar l'edifici, que té prop de 2.000 metres quadrats amb dos soterranis-discoteca i immensa cuina, i tres plantes. El valor cadastral se situa al voltant dels 100 milions de pessetes, però emplaçat en un dels millors barris madrilenys, el valor real supera llargament els 300 milions. De tot això, no queda en actiu més que el luxós restaurant de Mariano Cortina i José Fambuena, llogaters d'una part de la primera planta, que compten entre els seus clients amb notoris periodistes, famosos polítics, grans de les finances i, fins i tot, la família reial, i on Bernardo Bertolucci dinava diumenge passat. El restaurant manté un litigi contra la Casa, no pagant el lloguer perquè no va renovar-li el contracte, caducat ja fa any i mig.

La gestió d'Alvarez-Ossorio va conduir a aquest desastre. Ex-*división azul*, anticatalanista i reaccionari, Ossorio va fer el seu gran capital, calculat en uns 3.000 milions de pessetes en valors immobiliaris, gràcies a l'auxili d'ex-ministres i homes de la construcció vinculats a l'Opus i al franquisme, que el van fer ric. Ossorio posseeix dos grans masos a Bétera, l'Horta, la finca Llucca i el Carme, terrenys en Massamagrell (camp de Túria) fronterers d'altres parcel·les del seu íntim amic i soci **Juan Lladro**, un dels empresaris valencians amb més nom internacional, especialitzat en la porcellana d'alta qualitat, de qui Ossorio va tenir la concessió de la venda a les tendes lliures d'impostos dels aeroports. Ossorio, també molt amic del president **Joan Lerma**, el va pressionar repetida-

Franco, amb les belleses valencianes. Al costat de la fallera, Herrero Tejedor i al costat de la gaiatera, Vicente Mortes Alfonso. Al darrere de Franco i la gaiatera, Salvador Salort

Fernado Álvarez-Ossorio entre el milionari cantant alacantí Jaime Morey i l'ambaixador de l'URSS, d'abans de la perestroika, calb i d'esquena. Al seu costat, Salort.

ment per tal que intervinguera en la requalificació del PGOU de València al seu favor, en els terrenys de Rafalell i Vistabella, que costaren la dimissió de l'alcalde **Ricard Pérez Casado**. També ha posseït grans terrenys a la millor costa de les Marines i l'Alacantí. Actualment, promou un edifici a la plaça d'Oriente de Madrid, davant del Palau Reial.

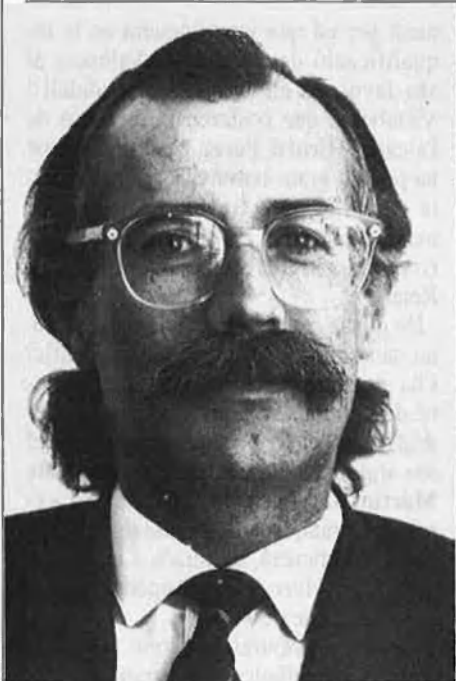
De quatre plantes, i al carrer de Requena cantonada a Rebeque, aquest edifici s'ha alçat damunt un solar propietat també d'Ossorio, a la zona més cara de Madrid. Finançat pel Banc Hipotecari, el seu arquitecte director és **Alberto Jaime Martín Artajo**, cunyat d'Ossorio i ex-ministre franquista de l'Habitatge. El valor de l'edificació, destinada a locals comercials i vivendes pot superar els dos mil milions de pessetes.

El despatx central d'Ossorio a Madrid –a la guia telefònica diu "cerámica"– es troba al carrer de Zurbano, 67. Ací rep els *fax* empresarials i, abans, mantenia l'oficina de Lladró a Madrid. Set telèfons comuniquen amb els homes i els negocis d'Ossorio a la capital d'Espanya. Els domicilis dels números 5 del carrer d'Alonso Cano, i 5 del carrer de Requena, són també oficines seues. El president de l'anquilosada Casa de València té la vivenda familiar al número 53 del carrer de Viriato. Encara que la Casa no funciona per a res, Ossorio continua presentant-se davant d'alcaldes, consellers i constructors, amb la targeta de president d'aquesta.

OPERACIÓ CDS

De 2.500 socis que arribara a tenir la Casa, només en queden uns 200, menys del 10%. La meitat, seguidors fidels d'Ossorio. Res se sap entre ells sobre qui continua sent-ne o no soci. Mentre **Luis Caballero**, ex-periodista del Movimiento, n'és director gerent, el secretari n'és **Salvador Salort**. Aquest últim pretén, tal com manifestà a EL TEMPS, "tornar a funcionar amb una nova junta i millors idees". Ex-president de la comissió de cultura de la Casa, fa nou anys va abandonar-ne la junta directiva: "Tots eren del franquisme. Jo era totalment liberal. No em deixaven actuar. Parle de 1982. Aleshores vaig encapçalar un moviment renovador, i des d'aquell moment la Casa es troba tancada".

Salort té un bufet amb sis advocats al carrer d'Alfonso XII, 50, de Madrid. Natural de Gandia, amb família exportado-

Jordi Blasco va dur endavant les negociacions Generalitat-Alvarez-Ossorio. A la dreta, magnífic mosaic de la Casa a Madrid.

ra de fruites (Salort Hermanos, SA, Puesto 28 de Mercamadrid), el seu germà és director de l'ICEX a Dusseldorf (Alemanya). Salort va ser número tres al Senat per la llista del CDS Madrid en les passades eleccions. La seua activitat professional es relaciona amb activitats comercials amb Amèrica Llatina i el món àrab. Salort és secretari de Forestal Castilla-La Mancha, SA, societat madrilenya presidida per **Eduardo Aznar Sainz**, conseller de Nacional Hispánica Aseguradora, SA. Constituïda el 27 de juliol de 1985 amb un capital de 35 milions de pessetes, la Forestal es dedica a l'"aprofitament de residus i vegetals".

Professionals propers a Unió Valenciana d'Alzira intentaren un colp polític a la Casa, que no tingué cap èxit. Ara, Salort, sense cap sorpresa, passarà a ser nou president-CDS de la Casa. Amb el consentiment del PSOE.

La intervenció dels socialistes en la Casa n'ha evitat la desaparició definitiva. Fins a cinc anuncis de subhasta motivats per l'embargament de la CAV en incomplir la devolució del préstec, van ser paralitzats per la Generalitat valenciana. L'última ocasió, fa poc més d'un any, i al ridícul preu d'eixida de 15 milions. El dirigent socialista de la Ribera **Jordi Blasco** va dur a terme les negociacions en nom del president Joan Lerma i del seu conseller d'Hisenda, **Antoni Birlanga**. Un dinar celebrat amb motiu de l'exposició itinerant sobre Miguel Hernández, al qual assistiren els consellers

Vicent Soler i Birlanga, el president Lerma i el ja desaparegut secretari de la Presidència, **Mariano Castejón**, a més de Salort i l'ex-ministre Mortes, va posar en marxa un primer pre-acord. Birlanga i Ossorio el signaren.

En el document, la Generalitat ofereix 35 milions de pessetes per a la Casa —¿el deute amb la Caixa?—, a més d'un lloguer de cent mil pessetes mensuals i la seguretat que el centre es trobaria sempre obert. A canvi, un planta i part d'una altra serien despatxos de representació oficial de la Generalitat, que així tindria una representació institucional permanent a Madrid. Segons fonts del Consell, "Ossorio ha incomplert tots els compromisos pactats". Entre altres, la convocatòria, mitjançant eleccions democràtiques, d'una nova junta.

Ni aquestes s'han fet ni el llibre de comptabilitat es troba a disposició del soci que encara queden. **Alexandre Perales** i **Ferranda Romeu** han demanat repetidament la situació comptable a Salvador Salort, qui no ha contestat. Una auditoria començada personalment per un altre soci no va poder arribar a concloure.

Per a Salort, "la crisi actual és més de personalitat que no de finançament. El deute actual —comenta— és poc, i a més d'interessos". Un nou préstec de quinze milions de pessetes es va demanar al Banc Central fa mesos, per tal d'afrontar el pagament del deute de la CAV, encara pendent. Tres milions es van quedar en

mans d'Alvárez Ossorio, que així recobrava part de la seua primera aportació, cinc anaren a la CAV, i set més sense rumb conegut. Encara que la Caixa perdona part del deute per activitats culturals, de fa una dècada no es coneixen dedicacions d'aquesta mena a la Casa.

Salort es mostra totalment decidit a arribar a un acord amb la Generalitat: "No volem un club de nostàlgics amb cultura feixista, sinó una mena d'ambaixada del nostre país ací. La casa ha de donar un canvi radical amb un major contacte amb les institucions valencianes. Paella i pas-doble no són vertadera cultura valenciana". I diu contundent: "Això ha de ser de la Generalitat". Però afegeix: "Mentre no arribem a un acord amb ella, no convocarem l'assemblea de socis". Per al conseller Birlanga, amb el pre-acord signat n'hi ha prou, i segons manifestà, "només queda que l'assemblea el ratifique, però no sabem per què no ha estat convocada". Birlanga ha delegat aquest delicat procés al seu director general de tributs, **Josep Cross**. Mentrestant, Dona **Joaquina**, viuda d'Herrero Tejedor hi continua reunint l'Opus al seu voltant i nomenant cada any tres xiquetes menudes representants regionalistes de "la gaiatera", "la fallera" i "la bellesa del foc". Es Franco contra Lerma.

Ismael L. Belda i Jordi Sebastià